

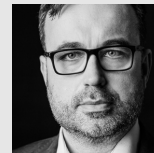
Обов'язкові до виконання інструкції щодо діяльності компаній за новим Законом про Холдинги

05.05.2022 корпоративне право | нові положення

До сьогоднішнього дня посадові особи компаній були зобов'язані діяти лише в інтересах безпосередньо своєї компанії, що ускладнювало діяльність корпоративних груп. З жовтня 2022 року буде можливо надавати обов'язкові до виконання інструкції дочірнім підприємствам, які входять до складу формально визначених корпоративних груп. Що повинно міститися в обов'язковій до виконання інструкції, чи може бути відмовлено у виконанні такої обов'язкової інструкції та якими будуть наслідки, якщо дочірнє підприємство понесе збитки внаслідок виконання обов'язкових інструкцій?

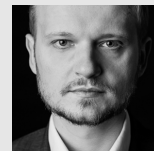
Відповідно до чинних положень польського Кодексу господарських товариств, особи, відповідальні за управління справами товариства зобов'язані діяти в інтересах товариства та не можуть відхилитися від цього обов'язку на підставі інструкцій, отриманих від третіх осіб. В товариствах існує пряма заборона на надання наглядовою радою обов'язкових до виконання інструкцій виконавчому органу, а в акціонерних товариствах також існує заборона на надання обов'язкових до виконання інструкцій загальними зборами акціонерів (Статті 219 §2, 30069 §2 та 3751). Хоча це прямо не передбачено в кодексі (і це питання не є однозначним), багато коментаторів вважають, що ця заборона поширюється також і на інші типи компаній.

Особи, що здійснюють управління справами товариства зобов'язані діяти лише в інтересах цього товариства, без урахування інтересів інших осіб. Таким чином, орган управління не звільняється від відповідальності за

**Кшиштоф Лібішевські
(Krzysztof Libiszewski)**

АДВОКАТ, ПРАКТИКА
КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА ТА
M&A В WARDYŃSKI & PARTNERS

**Мацей А. Шевчик
(Maciej A. Szewczyk)**

АДВОКАТ, ПРАКТИКА
КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА ТА
M&A В WARDYŃSKI & PARTNERS

порушення зобов'язання управляти справами товариства лише в інтересах самого товариства у разі, якщо орган управління діяв відповідно до отриманих інструкцій. Більше того, поточна редакція закону забороняє здійснення управління справами дочірнього підприємства на підставі рішень органів управління материнської компанії. Тому дуже розповсюдженою є ситуація, коли ті самі особи призначаються до органів управління різних компаній в рамках корпоративної групи, аби забезпечити єдність складу органів управління для забезпечення узгодженої політики прийняття рішень в межах цілої групи.

Зміни до Кодексу господарських товариств, запропоновані Законом про Холдинги суттєво змінюють такий стан справ.

Надання обов'язкових до виконання інструкцій

Материнській компанії та дочірньому підприємству, які входять до складу корпоративної групи, буде дозволено брати до уваги інтереси групи при здійсненні управління справами дочірнього підприємства, якщо це не завдаватиме шкоди кредиторам та міноритарним акціонерам дочірнього підприємства. Додатково, зміни дозволятимуть корпоративним групам дотримуватися загальної стратегії для досягнення спільних цілей, що засновані на здійсненні материнською компанією загального управління компанією та дочірніми підприємствами, що входять до складу групи. З цією метою новий закон запроваджує інститут надання материнською компанією обов'язкових до виконання інструкцій дочірнім підприємствам.

Надання обов'язкових до виконання інструкцій може здійснюватися в письмовій або електронній формі (з використанням кваліфікованого електронного підпису), у кожному випадку під загрозою визнання недійсними.

У обов'язковій до виконання інструкції має бути визначено:

- Поведінка, яка очікується материнською компанією у зв'язку з виконанням обов'язкової інструкції;
- Інтереси корпоративної групи, які виправдовують виконання дочірнім підприємством обов'язкової інструкції;
- Вигода або шкода для дочірнього підприємства, що очікуються в результаті виконання обов'язкової інструкції.

Якщо внаслідок виконання обов'язкової інструкції очікується завдання шкоди дочірньому підприємству, обов'язкова інструкція повинна містити очікувані способи та строки для відшкодування збитків дочірньому підприємству.

Виконання обов'язкової інструкції дочірнім підприємством, що входить до складу корпоративної групи, вимагатиме попереднього прийняття рішення виконавчим органом дочірнього підприємства.

Відмова від виконання обов'язкової інструкції

Надання обов'язкових до виконання інструкцій буде юридичною дією, яка формує юридичні відносини, що впливають із процесу формування та діяльності товариства, яке входить до складу корпоративної групи. В межах юридичних відносин, що виникають із виконання функцій виконавчого органу, та в рамках домовленостей, які визначають правила виконання таких функцій, члени виконавчого органу дочірнього підприємства будуть зобов'язані виконувати обов'язкову інструкцію після прийняття виконавчим органом відповідного рішення. Проте, у разі, якщо існують підстави для відмови від виконання обов'язкової інструкції, виконавчий орган дочірнього підприємства буде зобов'язаний відмовитися від її виконання на підставі рішення виконавчого органу. Порушення зобов'язань членами органів управління товариства у зв'язку з отриманням обов'язкової інструкції товариством може бути підставою для звільнення відповідної особи з посади члену органу управління або припинення працевлаштування або співробітництва з причин, що не відносяться до товариства.

Члени виконавчого органу дочірнього підприємства, яке входить до складу групи компаній, будуть зобов'язані прийняти рішення про відмову від виконання обов'язкової інструкції, якщо її виконання призведе до неплатоспроможності дочірнього підприємства або створить ризик його неплатоспроможності. У випадку, якщо дочірнє підприємство, яке входить до складу корпоративної групи, не є 100%-контрольованим підприємством, рішення про відмову від виконання обов'язкової інструкції також повинно бути прийнято, якщо існує обґрунтоване побоювання, що інструкція суперечить інтересам дочірнього підприємства та призведе до завдання збитків, які не зможуть бути відшкодовані материнською компанією або іншим дочірнім підприємством, що входить до складу корпоративної групи, протягом двох років з моменту настання події, яка завдала збитків. Однак, під час визначення розміру збитків, дочірнє підприємство також має брати до уваги вигоди, які воно отримало від участі в складі корпоративної групи протягом останніх двох останніх фінансових років.

Змінені положення Кодексу господарських товариств мають на меті забезпечити взаємодію між компаніями в ситуаціях, які зазвичай призводять до виникнення розходження інтересів в межах корпоративної групи. Зокрема, це стосується використання уніфікованого процесу закупок або продажів, що стосується декількох компаній, отримання зовнішнього фінансування на підставі забезпечення виконання зобов'язань активами всієї групи, внутрішньогрупового фінансування, здійснення спільних досліджень та розробки, а також інших подібних сценаріїв.

Відповідальність за збитки завдані компаніі

Відповідно до нещодавно прийнятої статті 215 Кодексу господарських товариств, члени виконавчого органу, наглядової ради або ревізійної комісії, або ліквідатор дочірнього підприємства не будуть нести відповідальність

на підставі загальних положень про відповідальність органів управління за завдання збитків товариству внаслідок виконання обов'язкової інструкції. Хоча це прямо не передбачено змінами, слід презюмувати, що члени органів управління дочірнього підприємства зможуть спиратися на це положення лише у випадку виконання ними їх обов'язку діяти у відповідності до отриманої інструкції обов'язкової до виконання.

Слід зазначити, що звільнення від відповідальності членів органів управління дочірнього підприємства за збитки, завдані внаслідок виконання обов'язкової інструкції не впливатиме на зміст правових відносин, що існують між дочірнім підприємством та материнською компанією. Відповідно до статті 2112 §1 оновленого кодексу, материнська компанія буде нести відповідальність за шкоду завдану дочірньому підприємству внаслідок виконання обов'язкової інструкції, якщо збитки не були відшкодовані протягом періоду, зазначеного в обов'язковій до виконання інструкції. Якщо коду буде завдано 100%-контрольованому дочірньому підприємству, материнська компанія буде нести відповідальність лише якщо виконання обов'язкової інструкції призвело до неплатоспроможності дочірнього підприємства.

Відповідальність материнської компанії за збитки завдані дочірньому підприємству внаслідок виконання обов'язкової інструкції побудована у вигляді деліктної відповідальності, що заснована на вині. Відповідно до статті 2112 §1, вина як передумова відповідальності повинна визначатися з урахуванням зобов'язання органів управління материнської компанії діяти добросовісно по відношенню до надання обов'язкових до виконання інструкцій дочірньому підприємству. Оновлені положення запровадили в польську правову систему чітко визначений стандарт здійснення діяльності на основі принципу добросовісності в межах корпоративних груп. Виглядає так, що будь-які дії, які не надають дочірньому підприємству повний доступ до інформації щодо обставин, пов'язаних із наданням та виконанням обов'язкових інструкцій, суперечитимуть цьому стандарту. Безпідставне запевнення у виконанні обов'язку відшкодувати фінансову шкоду, яка може бути завдана дочірньому підприємству у зв'язку з виконанням обов'язкової інструкції, також буде порушенням цього обов'язку. Ці приклади є лише найбільш типовими ситуаціями.

В решті-решт, слід згадати, що обов'язкові до виконання інструкції можуть бути надані лише по відношенню до компаній, які входять до складу формально визначених корпоративних груп, та лише після розкриття інформації членами групи в відповідних реєстрах, про що ми більш детально писали в статті «Новий закон про корпоративні групи набуде чинності в жовтні 2022 року».